

SJABLOON VOOR ZIENSWIJZE WOENSDRECHT (2019.15842)
BEGROTING 2020 GGD WEST-BRABANT

	Gemeenschappelijke regeling: GGD West-Brabant
1	Zijn de stukken tijdig ingediend door de GR bij de gemeente? De GGD heeft alle stukken tijdig ingediend: - de Kaderbrief 2020 is voor 1 februari 2019 naar raad en college gestuurd; - het Meerjarenbeleidsplan (Agenda van de Toekomst), de Beleidsbegroting 2020 en de Jaarstukken 2018, inclusief accountantsverklaring zijn voor 15 april 2019 toegestuurd.
2	Is voldaan aan de nieuwe BBV De Begroting dient te voldoen aan de relevante bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het is niet volledig maar ten opzichte van de begroting 2019 is daar een grote stap in gemaakt. Bij de financiële kengetallen (zie het overzicht met kengetallen op pagina 38 van de begroting) ontbreekt de 'structurele exploitatieruimte' – wat duiding geeft aan de mate waarin structurele baten en lasten in evenwicht met elkaar zijn. De beperkte verschillenanalyse tussen 2019 en 2020 en het meerjarige perspectief geeft daar onvoldoende informatie voor. Tot slot is er geen berekening van het EMU-saldo (kortweg het aandeel in de optelsom van alle inkomsten en uitgaven van de rijksoverheid en de decentrale overheden) opgenomen. Een BBV bepaling die voor de GGD weinig informatiewaarde geeft.
3	Inhoudelijke aandachtspunten, beleidsontwikkelingen e.d. De GGD is in het leven geroepen om namens de West-Brabantse gemeenten de in de Wet Publieke gezondheid aan de gemeenten opgedragen taken uit te voeren: infectieziektebestrijding, jeugdgezondheidszorg, hygiënezorg en medische milieukunde, gezondheidsbevordering, epidemiologie en beleidsadvisering. Het beleid van de GGD richt zich op het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in West-Brabant, in het bijzonder die van de meest kwetsbaren. De GGD voert op onderdelen ook taken uit die vallen onder andere wetgeving, bijvoorbeeld de wet op de Veiligheidsregio's en de Omgevingswet. In de aan alle gemeenschappelijke regelingen voorgelegde richtlijnen voor 2020 is opgenomen dat gelijktijdig met de indiening van de Begroting 2020 een Meerjarenbeleidsplan 2019 – 2022 meegestuurd moet worden. Dit biedt de raden de mogelijkheid tot zienswijze hierop. Meerjarenbeleidsplan: Agenda van de Toekomst 2019 - 2022 De Agenda van de Toekomst is met input van samenwerkingspartners, GGD-medewerkers en gemeenten opgesteld. De GGD beschrijft hierin de publieke gezondheid en haar rol en taken in een veranderende context. Het betreft een denkrichting waarbij de GGD zich laat leiden door diverse veranderingen en trends die hun invloed hebben op de publieke gezondheid. Bewust is gekozen voor een uitwerking op ambitieniveau; de GGD wil een beweging op gang brengen met de ambitie dat West-Brabant de gezondste regio van Nederland is. Dit wil de GGD bereiken door verbindingen te maken, het ruimtelijke en het sociale met elkaar te verbinden en nog meer in te zetten op een gezonde leefstijl. In de jaarlijkse beleidsbegroting worden de in de Agenda verwoorde ambities concreet vertaald. Samen met haar partners gaat de GGD de volgende uitdagingen aan: 1. <u>Gelijke gezondheidskansen voor iedereen</u> Het mag niet uitmaken wie je bent, wat je bent, hoe je bent en waar je geboren bent. De GGD ziet gelijke gezondheidskansen voor iedereen als een belangrijke missie. De focus ligt hierbij op:

- Inzoomen op wijk- en buurtniveau: hierdoor ontstaat een beter beeld op hoe mensen leven en welke aspecten daarbij een gelijke kans op gezondheid in de weg te staan;
- Meer aandacht voor wat mensen vertrouwen geeft en sterk maakt, waar ze goed in zijn en hoe ze elkaar kunnen versterken in hun gezondheid.

2. Preventie verbreden en verdiepen

De meest waardevolle gezondheidsresultaten bereik je door aan de voorkant winst te boeken; met andere woorden ervoor zorgen dat mensen gezond leven en gezond blijven. De GGD zet stevig in op een gezonde leefomgeving en een gezonde leefstijl.

3. Veilige en gezonde omgeving

Een gezonde openbare ruimte is een basisvoorwaarde voor een gezond leven. Een leefomgeving die je beschermt tegen schadelijke invloeden en ongewenste blootstelling uit de omgeving. En een omgeving die de gezondheid bevordert, uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.

Beleidsbegroting GGD 2020

In de in hoofdstuk 02 opgenomen ambities en doelen wordt vooral het 'WAT' beschreven. In de plannen per team in hoofdstuk 04 werkt de GGD uit 'HOE' zij dit gaat doen.

Ambities en doelen

2 van de 3 in de begroting verwoorde ambities: 'Preventie en gelijke gezondheidskansen voor iedereen' en 'Gezonde en veilige leefomgeving' zijn passend op de 3 uitdagingen die in de Agenda van de Toekomst worden beschreven. Ambitie 3 (vraaggedreven werken m.b.v. technologie en ontmoetingen) is vooral organisatorisch van aard.

De GGD werkt samen met haar partners aan grote maatschappelijke opgaven, zoals versterking van de gezondheid in de leefomgeving en een samenleving waarin iedereen zijn weg kan vinden om mee te (kunnen) doen.

Het gaat vooral om "Beter doen en anders doen" en niet persé om meer doen. De 3 ambities zijn:

1. Gezonde en veilige leefomgeving (pag. 8 en 9)

Door de leefomgeving goed in te richten, kan gezondheid en samenleven bevorderd worden. Doel is dat de kernwaarden voor de gezonde leefomgeving die de GGD heeft ontwikkeld in 2020 hét document zijn op de overlegtafel van gemeenten om gezondheid in de omgevingsplannen te laten landen. Hiervoor wordt de samenwerking in de driehoek van leefbaarheid, gezondheid en veiligheid versterkt.

Steeds duidelijker wordt dat aandacht voor individuele leefstijl en gedrag niet voldoende is om betere gezondheid te bereiken. Een omgeving die gezond gedrag mogelijk maakt is een belangrijke voorwaarde.

Structurele impuls voor Infectieziektebestrijding

Een voorname GGD-taak is het beschermen van mensen tegen dreigingen waar zij zichzelf niet tegen kunnen beschermen, zoals infectieziekten. De sociaal medische en medische milieukundige kennis zet de GGD in voor gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving. De (tijdelijke) intensiveringsgelden 2018 – 2019 (2 x € 250.000,-) hebben mogelijk gemaakt dat de GGD van een meer reactieve naar een proactieve inzet is gegaan. In de tweede helft van 2019 komt de GGD met een evaluatie naar de effectiviteit van deze intensivering.

Op 24 januari jl. heeft het AB ingestemd met een structurele impuls van € 150.000,- vanaf 2020. In aansluiting op de switch van de GGD naar een meer proactieve inzet wordt hiermee blijvende aandacht voor preventie mogelijk gemaakt.

2. Preventie om te gaan voor gelijke gezondheidskansen voor iedereen (pag. 12 t/m 14)

Ruim 1 op de drie Nederlanders heeft lage gezondheidsvaardigheden. Hierdoor kunnen zij minder goed met ziekte omgaan, maken zij fouten met het innemen van medicijnen en hebben moeite om de informatie van zorgverleners te begrijpen. Waar iemands wieg staat bepaalt in belangrijke mate het verloop van zijn/haar gezondheid.

Uiterlijk in 2020 heeft de GGD onderbouwde keuzes gemaakt in maatregelen die de bewoners van West-Brabant, met name de jongeren, stimuleren om de gezonde keuze te maken in plaats van te kiezen voor roken, drinken, snacken en drugsgebruik. Met behulp van maatregelen die bewezen effectief zijn wordt invulling gegeven aan het Nationale Preventieakkoord.

	De GGD gelooft in een kansrijke start: dit begint voor de geboorte, maar ook hechting vlak ná de geboorte is aan de orde. Weerbaarheid van ouders en kinderen tijdens het opvoeden is van belang, risicofactoren als signalen van kindermishandeling en geweld tijdens het opgroeien dienen opgepakt te worden. De GGD zet in op het zo hoog mogelijk houden van de vaccinatiegraad met het doel dat het risico op uitbraken van infectieziekten zo laag mogelijk gehouden wordt. 3. <u>Vraag gedreven met behulp van technologie en ontmoetingen</u> (pag. 10 en 11) De GGD werkt steeds meer data-gedreven en analyses worden alsmaar belangrijker voor het bevorderen van gezondheid. De GGD voorziet een verdergaande transformatie naar meer digitaal werken en sluit hier ook op aan. Vragen als: “Aan welke behoeften komen de data tegemoet?” en “Hoe houden we de menselijke maat in beeld tijdens deze digitalisering?” zijn leidend voor de GGD. Enerzijds houdt de GGD scherp het oog op digitalisering en zelfregie, anderzijds houdt de GGD rekening met de behoeften van inwoners met lage gezondheidsvaardigheden en met wensen tot persoonlijke betrokkenheid en direct contact. Technologie en bijhorende interne systemen zijn volledig ondersteunend en bieden de GGD de juiste managementinformatie, zodat de hoofdaandacht kan blijven uitgaan naar de primaire GGD-taak: de publieke gezondheid. <i>Zelforganiserende teams en prestatie-indicatoren</i> In het hoofdstuk ‘Bedrijfsvoering’ van de beleidsbegroting worden de belangrijkste door de GGD uit te voeren basistaken toegelicht. De GGD werkt sinds enige tijd met zelforganiserende teams (pag. 16). Deze teams zijn belast met de uitvoering van de (wettelijke) basistaken en andere producten (zoals meldpunt Zorg en overlast) die door de gemeenten bij de GGD zijn belegd. Per team brengt de GGD de belangrijkste indicatoren in beeld (pagina 17 e.v.). Deze in een eerder stadium in overleg met de gemeenten bepaalde prestatie-indicatoren brengen voor de GGD-taken de belangrijkste te behalen resultaten in beeld. Waar nodig zullen in de loop van 2020 indicatoren worden bijgesteld, c.q. aangescherpt. Gemist wordt een financieel overzicht per productgroep/team (zoals Preventie Infectieziekten, JGZ, Lokaal Gezondheidsbeleid) waarbij ook de bedragen van het voorgaande jaar staan vermeld, zoals in eerdere beleidsbegrotingen in beeld werd gebracht. <i>Aansluiting op sociaal domein</i> Gemeenten zijn ver gevorderd in de transformatie binnen het sociaal domein: een beweging naar voren (voorliggend veld) waardoor het beroep op duurdere voorzieningen afneemt. De GGD sluit vanuit preventie / positieve gezondheid steeds beter aan op ontwikkelingen in het sociaal domein en pakt ook haar rol binnen ketenaanpakken.
4	Financiële aandachtspunten In het algemeen wordt in de conceptbegroting de relatie tussen doelstellingen en middelen gemist: Wat wordt gedaan? en Wat het gaat kosten? Welke trends tekenen zich af? <i>Toelichting op resultaat 2018</i> Afwijkingen in het resultaat worden weinig toegelicht. Verzoek is om dit bij afwijkingen vanaf de jaarstukken 2019 nadrukkelijker te doen; niet alleen duiden maar ook verklaren zodat een beter inzicht ontstaat in de resultaten. <i>Meerjarig perspectief</i> Het meerjarige perspectief (2021-2023) lijkt onder financiële druk te staan. Hoewel het meerjarenperspectief wel met € 17.000 structureel sluit, is het de vraag of de ramingen reëel en daarmee voldoende realistisch zijn. Ten opzichte van het werkelijke (negatieve) resultaat 2018 is de verwachting dat richting 2021 de opbrengsten sneller toenemen dan de totale lasten, waardoor een positief saldo gaat ontstaan. De verschillenanalyse (2018 -2021) geeft onvoldoende inzicht in hoe dit wordt bewerkstelligd. In 2018 is ingeteerd op reserves (geld uit spaarpotjes gehaald) en in 2019 zal dit ook nog gebeuren - weliswaar in mindere mate. Dit is geen probleem, maar inzicht in

	hoe de GGD toewerkt naar het structureel in evenwicht brengen van de baten en lasten wordt gemist. Door het ontbreken van het financiële kengetal ‘structurele exploitatieruimte’ en de beperkte verschillenanalyse tussen jaarrekening 2018, begroting 2019 en de beleidsbegroting 2020 met haar meerjarenperspectief, is er onvoldoende informatie om een goed oordeel te vormen over de houdbaarheid van het meerjarenperspectief. Dit is een belangrijk aandachtspunt om ook te kunnen bepalen of financieel bijsturen nodig is. <i>Berekening gemeentelijke bijdrage</i> De algemene bijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente; bij de JGZ is de bijdrage van de deelnemers gebaseerd op kindaantallen. In de begroting ontbreekt alleen de bron en definitie waarop de bijdragen van de deelnemers is gebaseerd. Transparantie is van belang voor de deelnemers om tot een juiste verdeling en herkenning van bijdragen te komen. Daarnaast ontbreekt de meerjarige deelnemersbijdrage, hoewel dit conform financiële richtlijn 1 wel een vereiste is. Door het opnemen van een globale meerjarige deelnemersbijdrage kan ook de gemeentelijke begroting tijdig worden bijgesteld. <i>Weerstandsvermogen</i> In de paragraaf weerstandsvermogen wordt gesteld dat € 120.000 meer reserve nodig is om het gewenste minimum van 100% weerstandsvermogen te realiseren. Voor deze uitspraak is gekeken naar de benodigde weerstandscapaciteit op basis van een risico-inventarisatie die gedateerd is voor 2018. In principe zijn de deelnemende gemeenten risicodragers, maar een actuele risico-inventarisatie is wel benodigd om de feitelijke risicoposities in te schatten. Voor de begroting 2021 aandacht om dit te actualiseren. <i>Berekening prijs- en loonindexcijfer</i> De GGD hanteert een eigen methodiek voor het berekenen van de prijs- en loonindexcijfers. Aangezien de gehanteerde berekeningsmethodiek tijdig door het AB is vastgesteld en uitvoerig toegelicht in de kadernota, voldoet de GGD hiermee aan de door de raden voor 2020 meegegeven financiële richtlijnen.															
5	Financieel overzicht <table><tr><td>GGD West-Brabant</td><td>Begroting 2018</td><td>Resultaat 2018</td><td>Begroting 2019</td><td>Ontwerpbegroting 2020</td></tr><tr><td>Totaal GR</td><td>17.472.000</td><td>-/-12.000</td><td>18.648.963</td><td>18.897.819</td></tr><tr><td>Bijdrage gemeente Woensdrecht</td><td>428.817</td><td>n.v.t.</td><td>436.196</td><td>437.147</td></tr></table>	GGD West-Brabant	Begroting 2018	Resultaat 2018	Begroting 2019	Ontwerpbegroting 2020	Totaal GR	17.472.000	-/-12.000	18.648.963	18.897.819	Bijdrage gemeente Woensdrecht	428.817	n.v.t.	436.196	437.147
GGD West-Brabant	Begroting 2018	Resultaat 2018	Begroting 2019	Ontwerpbegroting 2020												
Totaal GR	17.472.000	-/-12.000	18.648.963	18.897.819												
Bijdrage gemeente Woensdrecht	428.817	n.v.t.	436.196	437.147												
6	Overige aandachtspunten															
7	De zienswijze Gelet op bovenstaande aandachtspunten wordt navolgende zienswijze opgenomen. De raad gaat ervan uit dat de GGD: - Met betrekking tot de JGZ: - Inzichtelijk maakt welke inspanningen zij in samenwerking met Careyn en TWB levert, opdat de vaccinatiegraad in West-Brabant zo hoog mogelijk is. De GGD neemt in haar begroting op wat zij aantoonbaar extra doet, maakt dit inzichtelijk per gemeente en informeert gemeenten over de inzet en het resultaat. - Dat de GGD spoedig duidelijkheid biedt over de vraag of de JGZ 4 – 18 jarigen tot 18 jaar is of tot en met 18 jaar. Tevens laat de GGD het AB een definitief besluit															

	nemen of bij de bepaling van de kindaantallen gebruik gemaakt wordt van GBA-gegevens of van CBS-gegevens. 2. In de evaluatie van het voor 2018 - 2019 toegekende extra budget voor de intensivering Infectieziektebestrijding duidelijk aantoon dat de eerder door het AB akkoord bevonden structurele verhoging van € 150.000,- per 2020 noodzakelijk is. 3. Samen met de gemeenten werkt aan verdere optimalisering van de prestatie-indicatoren zoals deze in de beleidsbegroting in beeld zijn gebracht. De GGD neemt het initiatief tot een werkgroep die de huidige indicatoren onder de loep neemt. 4. Vanaf de Beleidsbegroting 2021: a) Het financiële kengetal 'Structurele exploitatieruimte' opneemt. b) Inzicht geeft in hoe het meerjarenperspectief structureel in evenwicht is door een uitvoerigere verschillenanalyse vanaf de jaarrekening 2019 en verdere jaren op te nemen. c) Per product/programma aangeeft "wat er wordt gedaan" en "wat het gaat kosten". d) Jaarlijks de risico's t.b.v. benodigde weerstandcapaciteit actualiseert. e) De prestatie-indicatoren en deelnemersbijdrage meerjarig in de begroting opneemt, zodat een beeld ontstaat van de ontwikkeling en hier op gestuurd kan worden. 5. Ervoor zorgt dat de begroting vanaf 2021 voldoet aan de gestelde eisen in het BBV. In vergelijking met 2019 is met de begroting 2020 al een grote stap voorwaarts gezet.